

Fizinis asmuo, kurio atžvilgiu atliekamas administracinis tyrimas dėl prekybos vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija pažeidimo, turi teisę tylėti, jei iš jo atsakymų gali paaiškėti jo atsakomybė už pažeidimą, už kurį gali būti skirtos baudžiamojo pobūdžio administracinės sankcijos, arba gali kilti jo baudžiamoji atsakomybė

Vis dėlto teise tylėti negalima pateisinti bet kokio nebendradarbiavimo su kompetentingomis institucijomis, pavyzdžiui, atsisakymo atvykti į apklausą ar vilkinimo veiksmų

2012 m. gegužės 2 d. *Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)* (Nacionalinė bendrovių ir vertybinių popierių biržos komisija, Italija) skyrė DB baudas, kurių bendra suma siekia 300 000 EUR, už 2009 m. padarytą administracinį pažeidimą dėl prekybos vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija.

Ji taip pat skyrė jam 50 000 EUR baudą už nebendradarbiavimą. DB kelis kartus paprašė nukelti jo apklausos, į kurią jis buvo kviečiamas kaip apie faktines aplinkybes informuotas asmuo, datą, o atvykęs į apklausą atsisakė atsakyti į pateiktus klausimus.

Atmetus DB skundą dėl šių sankcijų, jis pateikė kasacinį skundą *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas, Italija). 2018 m. vasario 16 d. tas teismas pateikė *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas, Italija) papildomą konstitucingumo klausimą, susijusį su Italijos teisės nuostata¹, kuria remiantis buvo skirta sankcija dėl nebendradarbiavimo. Pagal šią nuostatą turi būti baudžiamas asmuo, kuris laiku nevykdo *Consob* reikalavimų arba dėl kurio uždelsiamas jos priežiūros funkcijų vykdymas, įskaitant asmenį, kurį *Consob*, vykdydama savo funkcijas, kaltina pažeidimo dėl prekybos vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija padarymu.

Corte costituzionale pažymėjo, kad pagal Italijos teisę prekyba vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija yra ir administracinis pažeidimas, ir baudžiamasis nusižengimas. Be to, jis pažymėjo, kad aptariama nuostata buvo priimta įgyvendinant Direktyvoje 2003/6² nustatytą specialią pareigą ir šiuo metu ja konkrečiai įgyvendinama Reglamento Nr. 596/2014 nuostata³. Jis Teisingumo Teismui pateikė klausimą dėl šių teisės aktų atitikties Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai (toliau – Chartija), konkrečiai – teisei tylėti.

¹ 1998 m. vasario 24 d. *decreto legislativo n. 58 – Testo unico delle disposizioni in materia di intermediazione finanziaria, ai sensi degli articoli 8 e 21 della legge 6 febbraio 1996, n. 52* (Įstatyminis dekretas Nr. 58 dėl Bendrojo finansinių tarpininkavimą reglamentuojančių nuostatų teksto pagal 1996 m. vasario 6 d. Įstatymo Nr. 52 8 ir 21 straipsnius) 187quinquiesdecies straipsnis.

² Pagal 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo rinka (piktnaudžiavimo rinka) (OL L 96, 2003, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 367) 14 straipsnio 3 dalį valstybės narės turi nustatyti sankcijas, taikytinas tuo atveju, jei nebendradarbiaujama vykstant tyrimui, priskirtinam šios direktyvos 12 straipsnio taikymo sričiai. Jame patikslina, kad šiuo tikslu kompetentinga institucija turi turėti galimybę pareikalauti informacijos iš bet kurio asmens, ir, jei reikia, pasikviesti ir išklausti bet kurį tokį asmenį.

³ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) ir kuriuo panaikinama Direktyva 2003/6 ir Komisijos direktyvos 2003/124/EB, 2003/125/EB ir 2004/72/EB (OL L 173, 2014, p. 1) 30 straipsnio 1 dalies b punktas. Šioje nuostatoje įpareigojama imtis administracinių sankcijų, jeigu nebendradarbiaujama arba nevykdomi reikalavimai atliekant tyrimą ar patikrinimą arba

Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) pripažino, kad egzistuoja fizinio asmens teisė tylėti, garantuojama Chartijoje⁴, ir nusprendė, kad pagal Direktyvą 2003/6 ir Reglamentą Nr. 596/2014 valstybės narės gali į šią teisę atsižvelgti, kai dėl tokio asmens vykdomas tyrimas ir gali būti nustatyta jo atsakomybė už pažeidimą, už kurį gali būti skirtos baudžiamojo pobūdžio administracinės sankcijos, arba gali kilti jo baudžiamoji atsakomybė.

Teisingumo Teismo vertinimas

Atsižvelgdamas į Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją, susijusią su teise į teisingą bylos nagrinėjimą⁵, Teisingumo Teismas konstatavo, kad **teisė tylėti, kuri yra teisingo bylos nagrinėjimo sąvokos esmė, draudžia, be kita ko, nubausti „kaltinamą“ fizinį asmenį už atsisakymą kompetentingai institucijai pagal Direktyvą 2003/6 arba Reglamentą Nr. 596/2014 pateikti atsakymus, iš kurių gali paaiškėti jo atsakomybė už pažeidimą, už kurį baudžiama baudžiamojo pobūdžio administracinėmis sankcijomis, arba dėl kurių gali kilti jo baudžiamoji atsakomybė.** Šiuo klausimu Teisingumo Teismas patikslino, kad jurisprudencija, susijusi su įmonių pareiga per procedūras, per kurias gali būti skirtos sankcijos už antikonkurencinius veiksmus, pateikti informaciją, kuria vėliau galėtų būti pasinaudota siekiant nustatyti jų atsakomybę už tokius veiksmus, negali būti taikoma pagal analogiją, kai siekiama nustatyti fizinių asmenų, kuriems taikoma procedūra dėl prekybos vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija pažeidimo, teisės tylėti apimtį. Teisingumo Teismas priduria, kad **vis dėlto teise tylėti negalima pateisinti bet kokio nebendradarbiavimo su kompetentingomis institucijomis, pavyzdžiui, atsisakymo atvykti į jų numatytą žodinę apklausą ar vilkinimo veiksmų, kuriais siekiama atidėti jų apklausą.**

Galiausiai Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Direktyva 2003/6 ir Reglamentas Nr. 596/2014 turėtų būti aiškinami taip, kad jie atitiktų teisę tylėti, t. y. kad pagal juos nereikalaujama bausti fizinio asmens, kuris atsisako pateikti kompetentingai institucijai atsakymus, dėl kurių gali kilti jo atsakomybė už pažeidimą, už kurį skiriamos baudžiamojo pobūdžio sankcijos, arba gali kilti jo baudžiamoji atsakomybė. Šiomis sąlygomis šių teisės aktų galiojimui nedaro poveikio tai, kad juose nėra aiškiai atmesta galimybė skirti sankciją už tokį atsisakymą. **Valstybės narės turi užtikrinti, kad fizinis asmuo negalėtų būti baudžiamas už atsisakymą pateikti tokius atsakymus kompetentingai valdžios institucijai.**

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

nevykdomas šio reglamento 23 straipsnio 2 dalyje nurodytas prašymas; to straipsnio 2 dalies b punkte patikslinta, kad tai apima tokių asmenų apklausą siekiant gauti informacijos.

⁴ Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa ir 48 straipsnis.

⁵ Teisė į teisingą bylos nagrinėjimą įtvirtina 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnyje.